

שאול זומם להרוג את דוד בסעודת ראש חודש
יהונתן קרוע בין אהבתו לדוד ונאמנותו לאביו שאול (פרק כ)

ספר שמואל-א

לא

טו

יב

ט

ד

א

פרק
כ

עלי

שמואל

שמואל

דוד

המלך שאול

כח-לא

במלחמה מול
הפלשתים
בגלבוע

שאול ובעלת
האוב

טז-לא

קנאת שאול בדוד
מרדף אחר דוד ואנשיו

טז

שאול אינו
מציית לשמואל
במלחמת עמלק
עונשו הכבד

יג-יד

שאול
ובנו יונתן
במלחמה מול
הפלשתים
במכמש

יא

מוביל את העם
ליושועת אנשי
יבש-גלעד
מנחש מלך עמון

ט-י

מחפש אתונות
ומוצא מלוכה

על המלך דוד בספר שמואל-א

כג-לא

נדודי דוד עם
אנשיו בברחם
מפני שאול

יח-כב

דוד חתן המלך
אחדת יונתן והעם את דוד
ניסיונות שאול להורגו

יז

דוד וגלית

טז

נמשח
למלך
מנגן
ונושא כליו
של שאול

תקציר פרק כ

הפרק נחלק לשני חלקים עיקריים: בחלק הראשון תכנון של יונתן ודוד שמטרתו בדיקת טיב היחסים בין שאול ודוד ובחלק השני הביצוע של התכנון. התכנון והביצוע נעשים בבית ובשדה. בבית בודקים את מצבו של שאול ובשדה יונתן מודיע לדוד על המצב.

התכנון בבית דוד בא בטענות ליונתן ומנסה להבין מדוע שאול מעוניין לפגוע בו. יונתן מרגיע את דוד ואומר לו שאביו אינו מתכוון להרוג אותו, אף שבפרק הקודם שמענו את ההיפך הגמור. דוד עדיין אינו רגוע ולכן מציע לערוך מבחן ולפיו ייקבע האם שאול מתכוון להרוג אותו. דוד רוצה לבדוק את התגובה של שאול לאחר שהוא יעדר מסעודת ראש החודש. אם שאול יכעס - הרי ש"כָּלֵתָה הָרָעָה מֵעַמּוֹ".

התכנון בשדה בבית, הבינו דוד ויונתן שבירור תגובת שאול אינה מספיקה, שהרי צריך להעביר את המידע לדוד לאחר מכן. לכן הם קובעים דרך ייחודית שרק הם יבינו אותה. יונתן ישלח נער ויאמר לו למצוא את החיצים. אם הוא יאמר לו "הנה החצים ממך והנה" - הכוונה היא שלדוד שלום, ושאול לא כועס. אם יונתן יגיד "הנה החיצים ממך והלאה" - הכוונה היא ששאול רוצה לפגוע בדוד ועליו לברוח.

הביצוע בבית שאול דוד מסתתר בשדה ובינתיים ארוחת ראש החודש מתחילה. מקום דוד נפקד אך שאול אינו מגיב, מכיוון שחשב שאולי דוד טמא. ביום השני דוד שוב נעדר, וכעת שאול מנסה להבין מדוע דוד לא נמצא. שאול כועס נורא וכמעט מאבד עשתונות: "וַיִּטֹּל שָׁאוּל אֶת הַחֲנִית עָלָיו לְהַפְתּוֹ" (את יונתן). כעת ליונתן אין ספק שאביו מעוניין להרוג את בן בריתו - דוד.

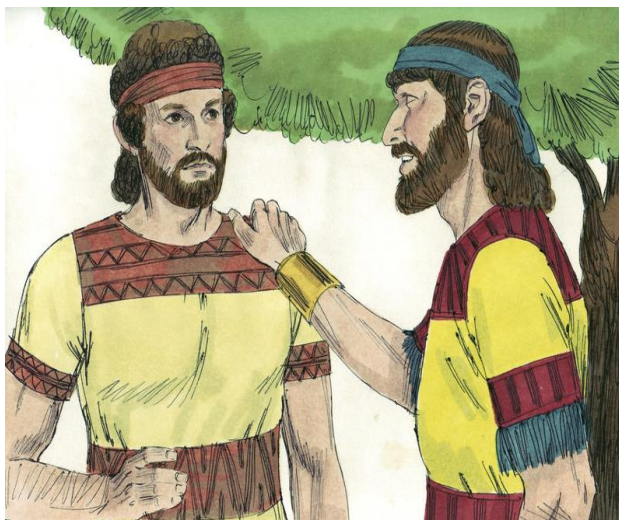
הביצוע בשדה יונתן זורק את החיצים כפי שהם סיכמו ביניהם קודם לכן ואומר לנער "הֲלוֹא הַחֲצִי מִמָּךְ וְהַלָּאָה" - כך מבין דוד שהמצב לא בסדר, ואילו הנער לא מבין את הרמז. על אף הסיכום, דוד עדיין לא בורח והוא מצליח לפגוש את יונתן בפעם האחרונה לפני שהוא בורח.

דוד מתחנן על נפשו בפני יהונתן (א-ד)

וַיְבָרַח דָּוִד מִנְּיוֹת-בְּרָמָה (ומגיע ליהונתן שנמצא כפי הנראה בגבעת-שאול).

יונתן

וַיֹּאמֶר לוֹ:
חֲלִילָה, לֹא תָמוּת!
הֲנֵה לֹא יַעֲשֶׂה אָבִי דְבָר-גָּדוֹל אוֹ דְבָר-קָטָן
וְלֹא יִגָּלֶה אֶת אֲזָנִי!
וּמִדְּוַע יִסְתִּיר אָבִי מִמֶּנִּי אֶת הַדְּבָר-הַזֶּה?
אֵין זֹאת (=אין הדבר נכון).

הבהרה: בפעם הקודמת, בתחילת פרק יט, יונתן ידע ששאול רצה להרוג את דוד כי הוא גילה לו, אך מכיוון שאח"כ שאול נשבע בפני יונתן שלא יהרוג את דוד, ויונתן גם לא ידע על הניסיונות להרוג את דוד בבית שאול בבית-דוד ובניית ברמה, ושאול גם לא גילה לו שרוצה להורגו-הרי שיונתן היה משוכנע ששאול לא רוצה להרגו)

דוד

וַיָּבֹא וַיֹּאמֶר לִפְנֵי יְהוֹנָתָן:
מָה עָשִׂיתִי?! מָה עֲוֹנִי?!
וּמָה חָטָאתִי לִפְנֵי אָבִיךָ
כִּי מִבִּקֵּשׁ אֶת נַפְשִׁי (=רוצה להרגני)?

יונתן

וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל דָּוִד:
מָה תֹאמַר נַפְשִׁי (=מה שתרצה)
וְאֶעֱשֶׂה-לָּךְ ? (ד)

דוד

וַיֵּשְׁבֶּעַ עוֹד דָּוִד, וַיֹּאמֶר:
יָדַע יָדַע אָבִיךָ כִּי מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ,
וַיֹּאמֶר (=אביך שאול אומר לעצמו): אֵל יָדַע זֹאת יְהוֹנָתָן פֶּן-יַעֲצֹב
(=שלא ידע בני יונתן שברצוני להרוג את דוד כדי שלא ייעצב,
שאול יודע שאתה ואני חברים בנפש)
וְאוֹלָם חַי-ה' וְחַי-נַפְשִׁי (=לשונות של שבועה)
כִּי כָפַשְׁעַ (=כפסיעה, כצעד - מרחק קטן) בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת (ג)

דוד מציע ליונתן שיבדוק אצל אביו האם באמת רוצה להרוג את דוד, הסכמת יונתן (ה-ג)

פס' ה. וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל יְהוֹנָתָן:
הֲנִיָּה-חֲדָשׁ (=ראש-חדש) מָחָר,

וְאַנְכִי יֹשֵׁב אִשָּׁב עִם הַמֶּלֶךְ לֶאֱכֹל (=אני אמור לשבת ליד המלך בסעודה,
דוד יושב על שולחם המלך או בגלל מעמדו העבאי או בגלל קרבה משפחתית למלך, חתנו)
וְשַׁלַּחְתִּנִּי (=תרשה לי ללכת) וְנִסְתַּרְתִּי בַשָּׂדֶה עַד הָעֶרֶב הַשְּׁלִישִׁית (=עוד יומיים).

פס' ו. אִם פָּקֵד יִפְקְדֵנִי אָבִיךָ (=אם אביך ישאל לחסרוני, להיעדרותי):

וְאָמַרְתָּ (לאביך שאול) נִשְׁאֵל נִשְׁאֵל מִמֶּנִּי דָּוִד לְרוּץ בֵּית-לָחֶם עִירוֹ

(=דוד שאל את רשותי כי היה חייב לרוץ לעירו לבית-לחם, מרחק של כמה שעות הליכה, ולא הספיק לבקש את רשותך, שאול)

כִּי זָבַח הַיָּמִים שֵׁם לְכָל-הַמְּשַׁפָּחָה (=קורבן שלמים המוקרב ונאכל תוך התכנסות המשפחה המורחבת)

כעת, נבחן את תגובתו להיעדרותי מסעודת ראש חודש, לפי תגובתו נדע אם רוצה להרגני

יהונתן

פס' ט. ויאמר יהונתן:

חלילה לך (=אל לך לחשוד בי שארצה

שתמות ע"י אבי) כי אם ידע אדע

כי כלתה הרעה מעם אבי לבוא עליך,

ולא אתה אגיד לך (=האם לא אגלה לך !!)

דוד

ואז נבחון את תגובתו:

פס' ז. אם כה יאמר: 'טוב':

(סימן ש:) שְׁלוֹם לַעֲבֹדְךָ,

ואם חרה יַחֲרֶה לו: (סימן ש:)

דע כי-כלתה הרעה מעמו (=החלטה הרעה גמורה ושלמה עמו, הוא אכן רוצה להרגני)

פס' ח. וַעֲשִׂיתָ חֶסֶד עַל עֲבֹדְךָ (=עם עבדך = אתי, בהעברת המידע אלי)

כי בברית-ה' הביאת את עבדך עמך (כי הרי כרתנו

ברית נאמנות הדדית, ראה פרק יח, ג)

ואם יש בי עון (אם אכן חטאתי ועשיתי רע)

המיתני אתה ! ועד אביך למָה זֶה תְּבִיאֵנִי !?

דוד דורש מיהונתן לגלות לו את המידע בעניין הכוונה להרגו (י-יג)

דוד

פס' י. וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל יְהוֹנָתָן:

מִי יִגִּיד לִי אִם מָה יַעֲנֶה אָבִיךָ קֶשֶׁה ?

(=מי יודיע לי במידה ומדובר על הודעה קשה

שבאמת שאול רוצה להורגני ?)

יהונתן

פס' יא. וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל-דָּוִד:

לֵךְ וְנִצַּא הַשָּׂדֶה, וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם הַשָּׂדֶה

פס' יב. וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל דָּוִד:

ה' אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל (לשון שבועה, אני נשבע בה' אלהי ישראל ש:)

כִּי אֲחַקֵּר אֶת אָבִי כִּעֵת מָחָר הַשְּׁלִישִׁית (=אברר עם אבי או מחר או עוד יומיים)

וְהָנָה טוֹב אֶל דָּוִד (=ואם התשובה תהא טובה מבחינתך)

וְלֹא אִם (=האם לא:) אֶשְׁלַח אֵלָיְךָ וְגִלִּיתִי אֶת אֲזָנְךָ !?

פס' יג. כֹּה יַעֲשֶׂה ה' לַיהוֹנָתָן וְכֹה יִסִּיף (=אני נשבע ש:)

כִּי יִיטֵב אֶל אָבִי אֶת הָרָעָה עָלֶיךָ (=אם יהיה טוב מבחינת אבי להרע לך)

וְגִלִּיתִי אֶת אֲזָנְךָ וְשִׁלַּחְתִּיךָ וְהִלַּכְתָּ לְשָׁלוֹם, וַיְהִי ה' עִמָּךְ כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם אָבִי.

יונתן כורת ברית עם דוד וביתו, פרטי הברית (יד-יז)

1. יונתן מבקש מדוד שלא ימית אותי כשיעלה למלוך (יד)

וְלֹא אִם עוֹדְנִי חַי וְלֹא תַעֲשֶׂה עִמָּדִי חֶסֶד-ה' וְלֹא אָמוּת

(=האם כשתמלוך ואני אהיה חי, לא תעשה עמי חסד גדול בכך שלא תמיתני (כמנהג מלך-חדש ההורג את בני המלך הקודם) (!?)

2. יונתן מבקש מדוד שיעשה חסד עם בית יונתן גם לאחר מות שאול וצאצאיו (טו)

וְלֹא תִכְרִית (=ולא תפסיק) אֶת חֶסֶדְךָ מֵעַם בֵּיתִי עַד-עוֹלָם.

וְלֹא בְהִכָּרַת ה' (=אל תפסיק את חסדך גם כשה' יכרית): אֶת אֲבִי-דָוִד, אִישׁ (=את שאול וצאצאיו) מֵעַל פְּנֵי-הָאָדָמָה

כריתת הברית (טז-יז)

וַיִּכְרַת יְהוֹנָתָן עִם בֵּית-דָּוִד (כרת עמו ברית שמתייחסת גם לבית-דוד ולא רק לדוד עצמו)

וּבִקֵּשׁ ה' מִיַּד אֲבִי-דָוִד (ביטוי קשה: אולי יונתן קורא אל ה' שה' ידרוש ויעניש את דוד וזרעו בעוון הפרת ברית זו)

וַיִּוָּסֶף יְהוֹנָתָן לְהַשְׁבִּיעַ אֶת דָּוִד בְּאַהֲבָתוֹ אֹתוֹ, כִּי אֶהְבֵּת נַפְשׁוֹ אֶהְבּוֹ.

סימן החצים, תכנית הפעולה (יח-כב)

על דוד להיעדר יומיים,

וביום השלישי לחזור לכאן ולשבת ולהמתין מאחורי אבן-האזל (יח-יט)

פס' יח.

וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה: וַיִּהְיוּ יָמָיו:

מִחֵר חֹדֶשׁ (=ראש-חודש), וְנִפְקְדָתָּ (=תיעדר), כִּי יִפְקֹד מוֹשֶׁבֶךְ (=מקום מושבך יימצא חסר בעקבות בדיקה שתיעדר)

פס' יט.

וְשָׁלֶשֶׁת (=תיסתר 3 ימים) תֵּיָרֵד מֵאֵד (=תרד מגובה ההר לעמק או לסתר ההר, יש פירושים נוספים),

וּבָאתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נִסְתַּרְתָּ שָׁם בְּיוֹם-הַמַּעֲשֵׂה (תגיע למקום זה בו אנו מדברים כעת, כעת הוא "יום המעשה" –

יום לפני ראש חודש שהוא יום חולין שאז עושים מלאכה. בראש-חודש נהגו אז שלא לעשות מלאכה. יונתן אומר לו להסתתר בשני ימי ימי ראש חודש וביום השלישי לחזור לפה.

וַיִּשְׁבֹּתָ אֶעֱלֶה אֲבָן-הָאֶזְלָל (=תשב שם ליד אבן הדרכים. אבן מסוג זו מטרתה בד"כ לסמן להולכי-דרכים את כיוון ההליכה).

ביום השלישי יונתן יתאמן בירי חיצים עם נערו, דוד יפעל בהתאם לניסוח ההוראות שיקבל הנער מיונתן (כ-כב)

מקדים: בתקופת התנ"ך החיצים שימשו לא רק ככלי נשק אלא גם כסמל וסימן וגם כאמצעי כישוף לגילוי

הנסתר. יונתן ישתמש בחיצים כדי לסמן לדוד מה עליו כעת לעשות, להישאר או לברוח.

יהונתן אומר לנערו לבוא עמו להתאמן בירי חיצים. בעת הירי הנער עומד למעשה בין יהונתן לדוד ואמור להביא את

החיצים שיונתן יורה. יונתן כמובן אינו מעדכן את הנער שדוד שם כדי ששיתוף הפעולה בין דוד ליונתן לא יתפרסם.

יונתן ודוד סיכמו כך:

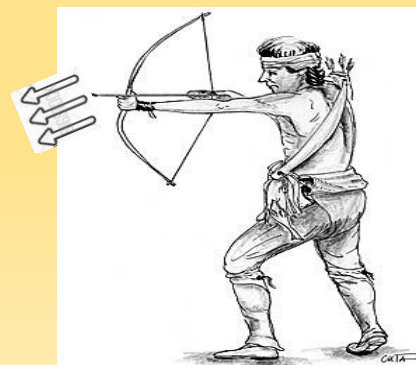
אם יונתן יגיע למסקנה שאכן שאול רוצה להרוג את דוד ועליו לברוח: הוא יירה את החיצים מעבר לנער שזה מבחינת

הנער "ממך והלאה" וממילא דוד יבין שעליו ללכת הלאה כלומר לברוח.

אם יונתן יגיע למסקנה ששאול אינו רוצה להורגו ושלוש לדוד: הוא ירה את החיצים בין יונתן לבין הנער שזה מבחינת הנער

"ממך והנה", ואז על דוד מוטל "קחנו ובואה" כלומר קח את הסימן = תבין את הסימן שאתה יכול להישאר. (= "יקח" בתנ"ך

משמש גם במשמעות "יבין").

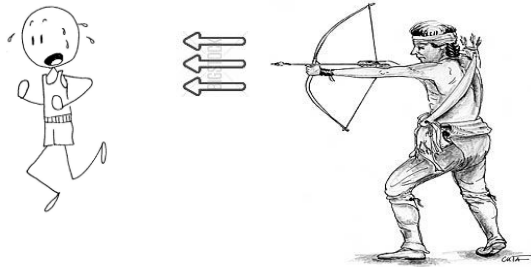
וְאֲנִי 3 הַחֲצִים עָדָה אֹרֶחַ לְשַׁלַּח-לִי לְמִטָּרָה, וְהִנֵּה אֲשַׁלַּח אֶת הַנֶּעַר לְךָ מֵצֵא אֶת הַחֲצִים.

אפשרות א: אבי לא רוצה להרוג אותך, הנך יכול להישאר

אם אמר אמר לנער: "הִנֵּה הַחֲצִים מִמָּדָּ וְהִנֵּה" (=אם אגיד לנער שהחיצים בינך (הנער) לביני (יהונתן) כלומר תתקרב אלי כדי לאסוף אותם)

(אז:) קָחָנוּ וּבֵאָהּ (=אזי אתה דוד תיקח את הסימן = תבין את סימן החצים שיריתי ששולם לך ותצא ממחבואך:)

נימוק: כִּי שְׁלוֹם לְךָ וְאִין דְּבָר (=שיזיק לך) חִי-ה' (חיזוק דברי יונתן ע"י שבועה).

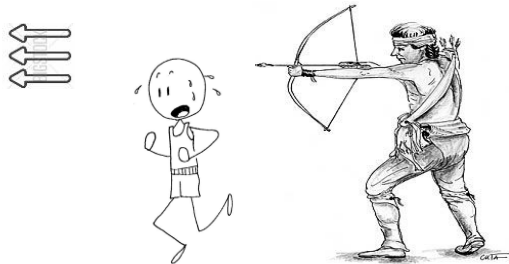

אפשרות ב: אבי רוצה להרוג אותך עליך לברוח

ואם כֹּה אָמַר לְעָלָם (=לנער): "הִנֵּה הַחֲצִים מִמָּדָּ וְהִלָּאָה" (=החיצים עברו אותך לך תאסוף אותם) לְךָ כִּי שְׁלַחָהּ ה'.

וְהַדְּבָר אֲשֶׁר דִּבְרָנוּ אֲנִי וְאַתָּה (=אל תשכח (למקרה שתאלץ לברוח) שהשבועה בינינו תקיפה לעולם).

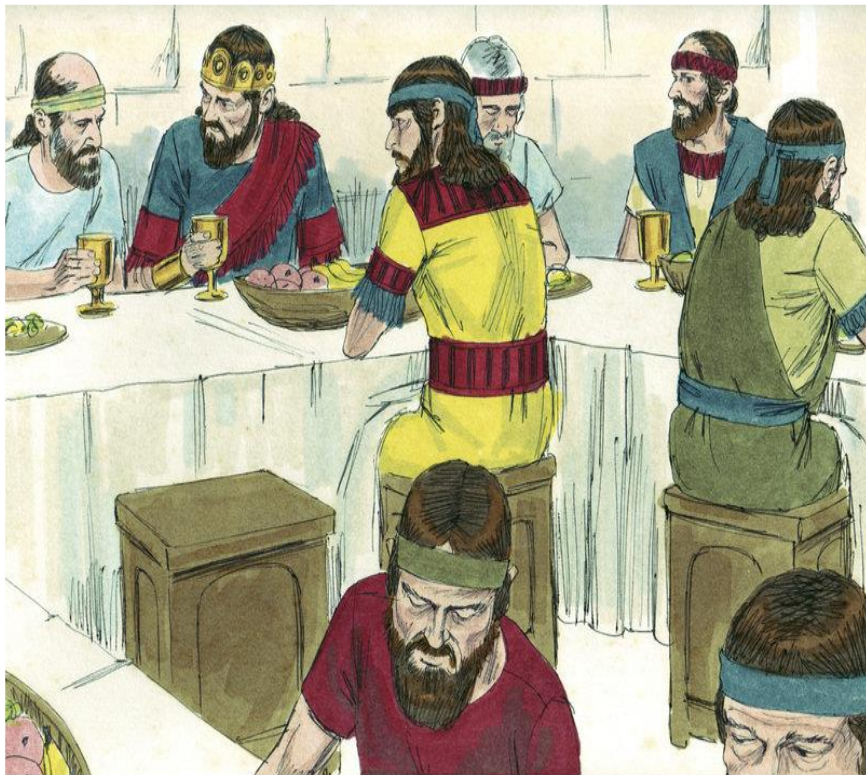
הִנֵּה ה' בֵּינִי וּבֵינְךָ עַד-עוֹלָם (ה' יהיה שומר על השבועה בינינו)

ביצוע התכנית (כד-מב)

הסעודה ביום הראשון של ראש-חדש (כד-כו)

פס' כד.

וַיִּסְתֵּר דָּוִד בַּשָּׂדֶה,

וַיְהִי חֹדֶשׁ (=הגיע היום הראשון של ראש חדש) וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ אֶל הַלֶּחֶם לֶאֱכֹל.

פס' כה.

וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל מוֹשְׁבוֹ כַּפֶּעַם בַּפֶּעַם אֶל מוֹשֵׁב הַקִּיר (=ליד המושב הנמצא ליד הקיר),

וַיָּקָם יְהוֹנָתָן (=ממקומו הקבוע ליד המלך, אולי כי פחד מתגובת שאול כלפיו בגלל היעדרות דוד)

וַיֵּשֶׁב אֲבִנֵּר מֵצַד שְׂאוּל (כנראה במקומו של יונתן) וַיִּפְקֹד מְקוֹם דָּוִד (=מקום דוד נשאר ריק).

פס' כו.

וְלֹא דִבֶּר שְׂאוּל מְאוּמָּה (בענין יחידתו של דוד) בַּיּוֹם הַהוּא.

נִימוּק: כִּי אָמַר מְקַרָּה הוּא,

בְּלִתִּי טָהוֹר הוּא (=דוד) כִּי לֹא טָהוֹר (=שאוול חשב שאולי דוד נטמא במקרה, ועדיין לא נטהר, לכן לא יאכל בסעודה שבה מוגש בשר שהוקרב כקורבן).

הסבר: כאשר יש מציאות של משכן/מקדש קורבנות וכד' יש הלכות טומאה וטהרה המופיעות בעיקר בחומש ויקרא. אדם שנטמא כגון שנגע בבע"ח מת או שיצאה מאבר מינו הפרשה, הרי שהוא נטמא ועליו לטבול במים (מעין, מקווה, ים וכד') ורק בערב הוא נטהר לגמרי. כל זמן שהוא טמא הוא מוגבל בעניינים רבים, כמו מלאכול קודשים.

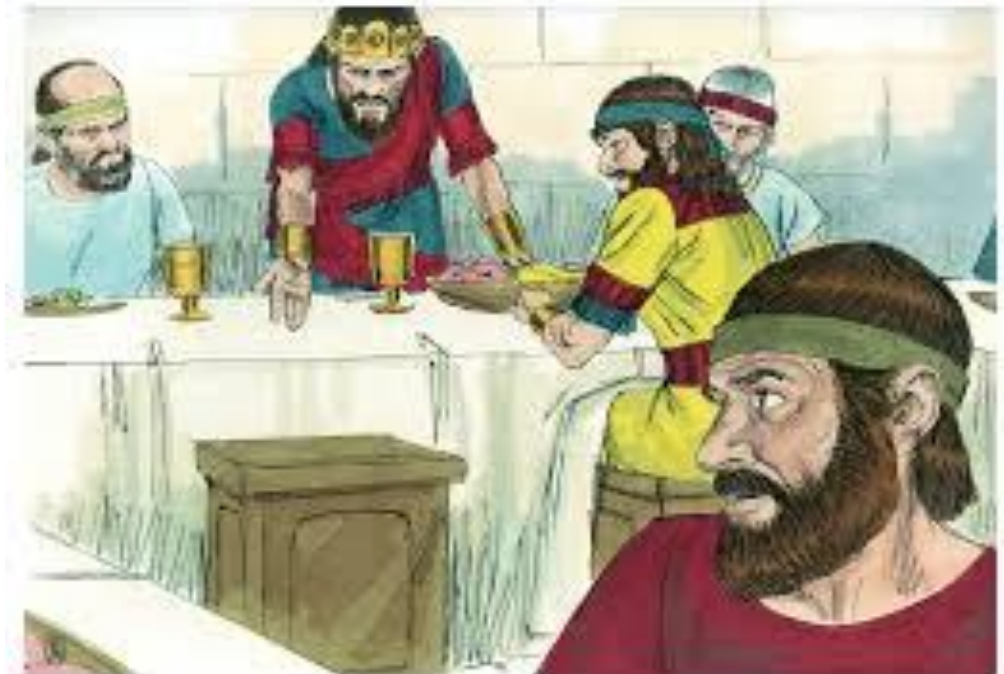
שאול

וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל יְהוֹנָתָן בְּנוֹ:

מִדּוּעַ לֹא בָא בֶן-יִשָּׁי ('בן-ישי' = דוד, קריאה

לאדם לא בשמו הפרטי אלא רק כבנו של אביו, בא להפגין זלזול בו)

גַּם תָּמוּל גַּם הַיּוֹם אֶל הַלָּחֶם (=לסעודה) ? (כז)

יונתן

וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת שָׁאוּל:

נִשְׁאַל נִשְׁאַל דָּוִד מֵעַמְדִי עַד בֵּית-לָחֶם (=ביקש רשותי ללכת לבית-לחם)

וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי נָא, כִּי זֶבַח-מִשְׁפָּחָה לָנוּ בָּעִיר

("זבח משפחה" =סעודה בה כל המשפחה מתכנסת ואוכלת מבשר הקורבן ביחד)

וְהוּא עֹנֶה לִי אָחִי (=והוא-אחי, ציווה עלי לבוא לסעודה)

וְעַתָּה אִם מַצְאֵתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, אֶמְלֹטָה (=אמחר) נָא וְאֶרְאָה אֶת אָחִי,

עַל-כֵּן לֹא בָא אֶל שְׁלַחַן-הַמֶּלֶךְ. (כח-כט)

יהונתן	שאול
וַיַּעַן יְהוֹנָתָן אֶת שָׁאוּל-אָבִיו, וַיֹּאמֶר אֵלָיו: לָמָּה יוֹמַת מָה עָשָׂה ?!	וַיַּחַר-אַף שָׁאוּל בַּיהוֹנָתָן, וַיֹּאמֶר לוֹ: בֶּן נָעוּת-הַמְּרִדוֹת (=בן של אישה שהמשמעת שלה מעוותת, שלא שולטים בה. אין כוונת שאול ממש על אשתו, אם יונתן, אלא זהו סגנון התבטאות גם, כמו השימוש במילים: 'ערות אמך' בהמשך דבריו) הֲלוֹא יָדַעְתִּי כִּי בָחַר אֶתָּה לְבֶן-יֹשִׁי, (הדבר הזה הוא:) לְבָשְׁתָּךְ וּלְבָשֶׁת עֲרוֹת-אֹמֶךְ. כִּי כָל-הַיָּמִים אֲשֶׁר בָּן-יֹשִׁי חַי עַל הָאָדָמָה: לֹא תִכּוֹן אֶתָּה וּמַלְכוּתְךָ, וְעַתָּה שִׁלַּח וְקַח אֹתוֹ אֵלַי, כִּי בֶן-מָוֶת הוּא. (ל-לא)
וַיֵּדַע יְהוֹנָתָן כִּי כָלָה (=החלטה סופית) הָיָא מֵעַם אָבִיו לְהַמִּית אֶת דָּוִד.	וַיִּטֹּל שָׁאוּל אֶת הַחֲנִית עָלָיו לְהַכָּתוּ
וַיָּקָם יְהוֹנָתָן מֵעַם הַשְּׁלָחוֹן בַּחֲרִי-אַף (=בכעס, כנגד חרון אף שאול כלפיו), וְלֹא אָכַל בַּיּוֹם (ראש:) הַחֲדָשׁ-הַשְּׁנִי לַחֹם. נִימוּקִים: 1. כִּי נִעְצַב אֶל דָּוִד 2. כִּי (וגם כי:) הִכְלָמוֹ (=העליבו) אָבִיו.	

מה בתשובת יהונתן גרמה לשאול כל-כך להתרגז, מעבר לעובדה שדוד נעדר מהסעודה ?

בפרק יט סיכם דוד עם יהונתן מה להגיד לשאול בעניין היעדרותו מהסעודה: "אִם פָּקֵד יִפְקְדֵנִי אָבִיךָ וְאַמְרֶתְ נִשְׁאֵל נִשְׁאֵל מִמֶּנִּי דָּוִד לְרוּץ בֵּית-לָחֶם עִירוֹ כִּי זֶבַח הַיָּמִים שָׁם לְכָל-הַמִּשְׁפָּחָה". יהונתן אכן אומר לשאול דברים אלו אך הוא משנה מעט את הניסוח, הדברים מעוררים את זעם של שאול גם מבלי שיהונתן מתכוון להרגיזו.

השינויים הם:

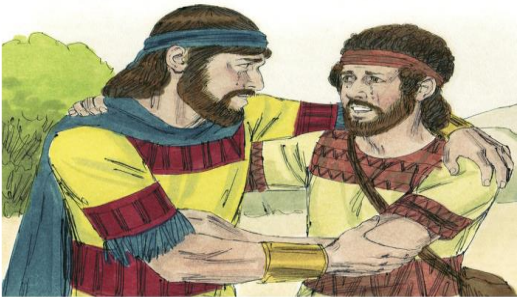
1. "מעמדי" במקום "ממני". המילה "מעמדי" חזקה יותר מהמילה "ממני", במילה "מעמדי" מובן שדוד רואה ביונתן סמכות יותר משאול.
  2. יונתן משמיט "לרוץ" ובכך משמע שלא היה כל-כך דחוף ללכת, כלומר יכול היה להתעכב מעט ולבקש את רשות שאול.
  3. יהונתן אומר "זבח משפחה" – אירוע שאדם לא חייב כל-כך להשתתף בו כי הוא מתרחש פעמים רבות במשך השנה, בעוד שדוד אמר לו להגיד לשאול: "כי זבח הימים שם לכל המשפחה" – סעודה שהיא רק פעם בשנה, וחשוב להשתתף בה דבר שיכול להצדיק היעדרות מסעודת המלך.
  4. יהונתן מוסיף: "והוא צוה לי אחי" דבר שדוד כלל לא אמר, בכך יהונתן בעצם אומר שדוד רואה באח שלו סמכות יתירה מאשר במלך שאול.
  5. יהונתן משתמש במילה "ואמלטה" ובכך הוא בעצם מודה שהוא הבין מדוד רוצה להימלט דבר שמרגיז את שאול, בעוד שדוד כלל לא אמר מילה זו.
- תזכורת: שאול בעבר כעס כבר על עניין הימלטות, על מיכל שמילטה את דוד: "למה ככה רימיתני ותשלחי את אויבי וימלט (!?)"

הבוקר שלמחרת היום-השני (לה-מב)

וַיְהִי בַבֹּקֶר, וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשָּׂדֶה לְמוֹעֵד-דָּוִד (=למקום שקבע להיוועד בו עם דוד) וַנַּעַר-קָטָן עִמּוֹ.

הנער	יונתן
הנער רץ	וַיֹּאמֶר לְנַעְרוֹ: רֵץ, מֵצֵא נָא אֶת הַחֲצִים אֲשֶׁר אֹנֲכִי מוֹרָה (=יורה).
וַיָּבֹא הַנַּעַר עַד מְקוֹם-הַחֲצִי (=החץ) אֲשֶׁר יָרָה יְהוֹנָתָן.	וְהוּא יָרָה הַחֲצִי (=את החץ) לְהַעֲבֹרוֹ (=תוך כדי מרוצת הנער, יונתן ירה חץ שעובר אותו).
וַיִּלְקֹט נַעַר-יְהוֹנָתָן אֶת הַחֲצִים, וַיָּבֹא אֶל אֲדֹנָיו (לח)	וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר, וַיֹּאמֶר: הֲלוֹא הַחֲצִי (=החץ) מִמֶּךָ וְהִלָּאָה (יונתן כנראה יורה חצים נוספים מעבר למיקומו הנוכחי של הנער (שליד החץ הראשון) וקורא לנער למהר וללקט אותם, ודוד ששומע את הקריאה "הילאה" מבין את הסימן שיש לברוח הלאה כפי שסיכם עם יונתן בתחילת הפרק. בשלב זה יונתן לא יודע אם יוכל לראות את דוד לפני עזיבתו מחשש שמא יש איש נוכח באזור שיכול לראותם) וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר: מִהָרָה חוֹשָׁה אֶל-תַּעֲמֹד (לעניין המהירות הנדרשת מן הנער, כמה מטרות: א. שהנער לא יתעכב ולא יבחין בדוד ב. שיוכל להיפגש עם דוד כל עוד אין איש שם ג. לרמוז לדוד שימהר ולא יתעכב בבריחתו) (לז-לח)

דוד	הנער	יונתן
	וְהַנֶּעֶר לֹא יָדַע מְאוּמָּה, אֲךָ יְהוֹנָתָן וְדָוִד יָדְעוּ אֶת הַדָּבָר (לט)	
	וְדָוִד קָם מֵאֶצֶל הַנָּגֶב (=מהעד הדרומי של אבן האול), וַיִּפֹּל לְאַפּוֹ אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ 3 פְּעָמִים.	וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן אֶת כָּלִיו (הקשת והחיצים) אֶל הַנֶּעֶר אֲשֶׁר-לוֹ, וַיֹּאמֶר לוֹ: לֵךְ הָבִיָּא הָעִיר (העיר גבעת שאול). (מ)
	הַנֶּעֶר בָּא (=אל העיר)	

דוד	יונתן
וַיִּשְׁקּוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, וַיִּבְכּוּ אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ, עַד דָּוִד הִגְדִּיל (=עד שדוד בכה יותר) (מא)	
	וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד: לֵךְ לְשָׁלוֹם, (ועליך לזכור): אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ בְּשֵׁם-ה' לֵאמֹר: ה' יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינֶךָ, וּבֵין זֶרְעִי וּבֵין זֶרְעֶךָ עַד-עוֹלָם. (מב)

הערה: יונתן בפרידתו כאן בפס' מב מזכיר את מה שדובר ביניהם בפס' כג. רק שיונתן מוסיף ומשנה כמה עניינים: 1. "אשר דברנו" הופך כאן "אשר נשבענו". 2. "אני ואתה" הופך כאן "אנחנו שנינו". 3. נוסף כאן "בין זרעי ובין זרעך". 4. כאן "ה' יהיה ביני ובינך" הפך לתוכן השבועה בעוד שבפס' כב הוא רק קביעה שה' ישמור על השבועה.